

НАУКОВА ПЛАТФОРМА 9
НАСТУПНІСТЬ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ
ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ВІТЧИЗНЯНИЙ
ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Пилипенко О.І.,
д.е.н., доцент,
професор кафедри обліку та оподаткування
Національна академія статистики,
обліку та аудиту
(м. Київ)

НАПРЯМ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ У ЗВО

Економічні перетворення в Україні супроводжуються потребою в висококваліфікованих економістах, спроможних працювати на рівні вітчизняної і міжнародної економіки. Кваліфікаційна характеристика сучасного фахівця економічного профілю зазнає змін під впливом процесів інтеграції світової спільноти в галузі економіки. Набувають особливого значення наступні характеристики випускника ЗВО: високий рівень професіоналізму, ініціативність і креативність у вирішенні задач, здатність до самоосвіти, вміння налагоджувати ділові контакти з іноземними партнерами. Відповідно, умови сьогодення визначають нові вимоги до підготовки бухгалтерів і аудиторів, зокрема в частині їх обізнаності з дією внутрішніх і зовнішніх загроз, що впливають на досягнення економічної безпеки суб'єкта господарювання.

У дослідженні Є.А. Іванченко доведено, що в діяльності ЗВО з підготовки фахівців економічного спрямування існує розрив між розвитком суспільного життя та системою професійної підготовки [1]. На думку вченого, система навчання повинна бути перетворена процес, який сприятиме зміні моделі поведінки майбутніх фахівців, гармонійному розвитку професійних і суспільно корисних компетенцій на основі інтеграції знань, умінь, навичок тощо для досягнення конкуренції на ринку праці і в суспільному житті.

Посада бухгалтера за своїм змістом, окрім облікових функцій, передбачає можливу його участь у здійсненні планування, контролю, економічного аналізу та досягненні економічної безпеки підприємства. Якщо бухгалтер буде фахівцем в питаннях фінансово-економічної безпеки, це суттєво знизить ризик появи викривлень в бухгалтерському обліку, обумовлених несприятливими зовнішніми впливами на діяльність підприємства. З іншого боку, саме кваліфікований бухгалтер здатний сформулювати показники, за допомогою яких існує можливість виявити,

проконтролювати та зменшити негативні тенденції у прийнятті управлінських рішень. Це, відповідно, передумова для досягнення економічної безпеки суб'єкта господарювання.

Аналіз чинного наповнення освітньо-професійних програм з підготовки бакалаврів і магістрів зі спеціальності “Облік і оподаткування” дозволив встановити, що наразі обсяг і зміст програм не забезпечує обізнаність таких фахівців в питаннях економічної безпеки підприємства. Серед вчених суттєвий внесок в удосконалення процесу викладання економічних дисциплін здійснили такі дослідники, як Л.Л. Головка [2], О.В. Кравченко [3], В.М. Метелиця [4], М.Д. Романюк [5], В.В. Сопко [6], але, враховуючи новизну даного питання, потребує постановки та подальшого вирішення проблема формування вимог до професійної освіти бухгалтерів на якісно новому рівні. Зокрема, актуальним є перегляд змісту програм для студентів спеціальності “Облік і оподаткування”, щодо включення в них наступного питання: можливості обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства з урахуванням потреб практики господарювання. Це сприятиме також виконанню Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства ЄС, а також адаптації національної облікової системи до МСФЗ.

Наразі бухгалтер веде не лише традиційний облік, здійснює аналіз, контроль і аудит, а й може впроваджувати заходи з підвищення ефективності діяльності підприємства в перспективі. Правильність відображення операцій підприємства в звітності впливає на правильність і точність формування значень макроекономічних показників, що є основою визначення державної політики за різними напрямками. Відповідно, компетенції бухгалтера щодо моніторингу внутрішнього і зовнішнього середовища підприємства є основою надання достовірної інформації про внутрішні бізнес-процеси та зовнішнє середовище діяльності для подальшого управління ризиками і попередження загроз економічній безпеці підприємства. Такі вміння бухгалтера є передумовою формування в межах суб'єкта господарювання інформаційної системи стратегічного типу. Саме на бухгалтера можуть бути покладені функції з формування обліково-аналітичного масиву даних, які сприяють проведенню контрольних процедур і подальшому забезпеченню здійснення заходів із досягнення економічної безпеки підприємства. Для цього бухгалтер повинен володіти знаннями не лише з бухгалтерського обліку, а й економіки, теорії управління, менеджменту, фінансів, права. Фахівцю з бухгалтерського обліку важливо розуміти вміння виявити специфіку господарської діяльності, визначити економічні та правові фактори управління підприємством для подальшої організації системи економічної безпеки.

Таким чином, вважаємо за доцільне до переліку нормативних дисциплін з підготовки фахівців бухгалтерського обліку додати дисципліну “Бухгалтерський облік і економічна безпека підприємства”. За своїм змістом така навчальна дисципліна повинна передбачати формування знань, навиків і вмінь

щодо здійснення на основі звітності та первинних даних аналітичних досліджень для забезпечення економічної безпеки підприємства, прогнозування розвитку підприємства та розробки перспективних програм діяльності. Студент повинен сформулювати чітку схему взаємозв'язку економічної безпеки підприємства з безперервністю його діяльності в перспективі на основі активного використання бухгалтером показників первинних документів і звітності.

Список використаних джерел:

1. Іванченко Є.А. Теоретико-методичні засади системи інтегративної професійної підготовки майбутніх економістів: автореф. дис. на здоб. наук. ступ. д.п.н. [Електронний ресурс] / Є.А. Іванченко. – Режим доступу: <http://www.dissertation.com.ua/node/698403>.

2. Головка Л.Л. Болонський процес вимагає подальшого його вивчення / Л.Л. Головка, Н.І. Загребельна // Облік і фінанси АПК. – 2011. – № 2. – С. 58-61.

3. Кравченко О.В. Концепція підготовки фахівців з обліку та аудиту в контексті інтеграційних і глобалізаційних процесів [Електронний ресурс] / О.В. Кравченко // Междисциплинарные исследования в науке и образовании. – 2012. – № 1 К. – Режим доступу: URL: www.es.rae.ru/mino/158-1167

4. Метелиця В.М. Тенденції розвитку бухгалтерської освіти / В.М. Метелиця // Облік і фінанси АПК. – 2010. – № 4. – С. 98-102.

5. Романюк М.Д. Якість економічної освіти та шляхи її підвищення у контексті сучасних глобалізаційних процесів [Електронний ресурс] / М.Д. Романюк, Г.Д. Калашніков. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/.../28.pdf.

6. Сопко В. Болонський процес: питання вищої освіти за спеціальністю “Бухгалтерський облік, контроль, аналіз і аудит” / В. Сопко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2004. – № 6. – С. 22-25.